

30/04/2024
FIFTH YEAR
SEM - V
Regular

Time: 2.00 Hrs.

Marks: 60

N.B.: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer the following in two sentences (any six):

(12 Marks)

- a. What is meant by Fact in Issue?
- b. Define Chain of Custody.
- c. What is Circumstantial Evidence?
- d. What is meant by Expert Opinion?
- e. Define Primary Evidence.
- f. What is Fingerprint Evidence?
- g. What is meant by Presumption?
- h. Define Evidence under the Act.
- i. What is a Hostile Witness?
- j. What is Estoppel?

Q2) Write short notes (any two):

(12 Marks)

- a. Types of Forensic evidences
- b. Examination-in-chief and Cross-examination
- c. Expert Witness
- d. Difference between Admission and Confession

Q3) Solve the following (any two):

(12 Marks)

- a) A person is found dead in a closed room with no signs of forced entry. The prosecution relies on circumstantial evidence such as last seen theory, fingerprints on a glass, and recovery of a weapon from the accused's house.
- i. What are the conditions for conviction based on circumstantial evidence?
 - ii. How important is the "chain of circumstances"?

b) In a forgery case, the court relies on the opinion of a handwriting expert who states that the signature on a document matches that of the accused. The defence argues that expert opinion is unreliable.

i. What is the evidentiary value of expert opinion?

ii. Can a conviction be based solely on such opinion?

c) A is accused of sending threatening emails to B. The prosecution produces email records along with an IP address linking the messages to A's laptop. A argues that his Wi-Fi was unsecured and someone else could have used it.

i. What is the relevance of digital evidence like emails and IP logs?

ii. What factors should the court consider before relying on such evidence?

d) A is arrested for murder. While in police custody, he gives information leading to the discovery of a blood-stained knife hidden in a public park. No other evidence connects A to the crime.

i. Whether the information given by A is admissible in evidence?

ii. Can A be convicted solely on the basis of such recovery?

Q4) Answer the following (any two):

(24 Marks)

a. Explain types of Evidence and their evidential value.

b. Discuss application of forensic evidence in civil and criminal cases.

c. Explain in detail motive, preparation and previous conduct of accused when relevant.

d. Explain in detail different presumption as to documents.

FIFTH YEAR

वेळ: २ तास

एकूण गुण: ६०

सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजव्या बाजूस दिलेले गुण पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न १) खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन वाक्यांमध्ये द्या (कोणतेही सहा):

(१२ गुण)

- वाद तथ्य म्हणजे काय?
- पुराव्याची साखळी (Chain of Custody) याची व्याख्या करा.
- परिस्थितिजन्य पुरावा म्हणजे काय?
- तज्ज्ञांचे मत म्हणजे काय?
- प्राथमिक पुरावा याची व्याख्या करा.
- बोटांचे ठसे यांचा पुरावा म्हणजे काय?
- गृहीतके म्हणजे काय?
- अधिनियमांतर्गत "पुरावा" याची व्याख्या करा.
- उलटलेला साक्षीदार म्हणजे काय?
- प्रतिष्ठंभ म्हणजे काय?

प्रश्न २) थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही दोन):

(१२ गुण)

- न्यायवैद्यकीय पुराव्यांचे प्रकार
- सर तपासणी आणि उलट तपासणी
- तज्ञ साक्षीदार
- कबुली आणि कबुली जबाब यांतील फरक

प्रश्न ३) खालील प्रकरणे सोडवा (कोणत्याही दोन):

(१२ गुण)

- एक व्यक्ती बंद खोलीत मृत अवस्थेत आढळते आणि जबरदस्तीने प्रवेश केल्याचे कोणतेही चिन्ह नाही. अभियोजन पक्ष परिस्थितिजन्य पुराव्यावर अवलंबून आहे, जसे की शेवटचे एकत्र पाहिले (last seen theory), काचावर आढळलेले बोटांचे ठसे, आणि आरोपीच्या घरातून सापडलेले शस्त्र.
 - परिस्थितिजन्य पुराव्यावर आधारित दोषसिद्धीसाठी कोणत्या अटी आवश्यक आहेत?
 - "परिस्थितीची साखळी" (chain of circumstances) किती महत्वाची आहे?

b) बनावट दस्तऐवज (Forgery) प्रकरणात न्यायालय हस्ताक्षर तज्ञाच्या मतावर अवलंबून राहते, जो सांगतो की दस्तऐवजावरील स्वाक्षरी आरोपीशी जुळते. बचाव पक्ष असा युक्तिवाद करतो की तज्ञाचे मत अविश्वसनीय आहे.

i. तज्ञाच्या मताचे पुराव्यात्मक मूल्य काय आहे?

ii. फक्त अशा मतावर आधारित दोषसिद्धी करता येते का?

c) अ वर ब ला धमकी देणारे ई-मेल पाठवल्याचा आरोप आहे. अभियोजन पक्ष ई-मेल नोंदी आणि IP पत्ता सादर करतो, जो संदेश अ च्या लॅपटॉपशी जोडतो. अ असा युक्तिवाद करतो की त्याचे Wi-Fi सुरक्षित नव्हते आणि इतर कोणी त्याचा वापर केला असू शकतो.

i. ई-मेल आणि IP लॉग्स सारख्या डिजिटल पुराव्याचे महत्त्व काय आहे?

ii. अशा पुराव्यावर अवलंबून राहण्यापूर्वी न्यायालयाने कोणते घटक विचारात घ्यावेत?

d) अ ला खुनाच्या आरोपावर अटक केली जाते. पोलीस कोठडीत असताना, तो अशी माहिती देतो ज्यामुळे सार्वजनिक उद्यानात लपवलेली रक्ताने माखलेली सुरी सापडते. इतर कोणताही पुरावा अ ला गुन्ह्याशी जोडत नाही.

i. अ ने दिलेली माहिती पुरावा म्हणून ग्राह्य आहे का?

ii. केवळ अशा शोधावर (recovery) आधारित दोषसिद्धी करता येते का?

प्रश्न ४) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणत्याही दोन):

(२४ गुण)

a. पुराव्यांचे प्रकार आणि त्यांचे पुराव्यात्मक मूल्य स्पष्ट करा.

b. दिवाणी आणि फौजदारी प्रकरणांमध्ये न्यायवैज्ञानिक पुराव्याचा उपयोग स्पष्ट करा.

c. आरोपीचा हेतू, तयारी आणि पूर्व आचरण केव्हा ग्राह्य ठरते ते सविस्तर स्पष्ट करा.

d. दस्तऐवजांबाबत विविध गृहीतके सविस्तर स्पष्ट करा.
